

Múzeum az iskola parkjában. 1970-ben az Ózdi Vasgyár alapításának 125. évfordulóján nyílt meg az Ózdi 102. sz. Gábor Áron „Ipari Szakmunkás-képző Intézet” udvarán a Kohászati Gyártörténeti Múzeum bemutatója. Azóta is itt helyezik el azokat a nagyméretű gépeket, berendezéseket, amelyek az Ózdi Kohászati Üzemekből kiöregednek. Az öreg, kiszolgált gépek méltó helyre kerülnek, mert a leendő szakmunkások gondosan ápolják, karbantartják őket. Közelségük gyakran segíti a tanulókat a műszaki témák, tudnivalók elsajátításában, megértésében.

A park bejáratánál egy finomhengerműből származó gyorsdrótsori hengerállvány fogadja a nézőket. Közvetlenül mellette áll az 1912–1969-ig üzemelt Schwarz–Bauer rendszerű desintegrátor (gáz-tisztító). A következőkben a durvahengerműből származó csikófejes görgők láthatók. Ezek 1920-tól 1970-ig üzemeltek. Közeliükben a Worthington szivattyú. A gyűjtemény bal sarkában egy 1904-ben létesített „Kerpely”-rendszerű gázfejlesztő generátor áll. Mellette egy elegytéri csille látható. Az ilyen csillék a kohók adagolásának gépesítéséig, 1966-ig, a kézi adagolás eszközei voltak. A kiállítás jobb oldalán egy 1000 mm nyomtávú szénszállító kocsi kezd a sort, amely 1917-től 1972-ig volt használatban. A sínpáron ugyanolyan nyomtávú gőzmozdony és szerkocsija is áll, ezeket 1898–1972-ig használták. Mellettük a legrégebbi tárgy, egy hengeresztergpad szemléltető, amely 1860–1970-ig a finomhengerműi hengerek megmunkálására szolgált. A sort végül egy körasztalú vésőgép zárja, melyet a Gutjarkov és Müller Gépgyár készített 1891-ben. Működött 1970-ig (Kerékgyártó Mihály)

Almamellék 800 éves. A Szentgyeდი határjárás néven ismert középkori okiratban említik meg először, Almató néven a mai baranyai települést, Almamelléket. A falu fennállása 8 évszázad alatt több metamorfózist élt át. A legjelentősebb átalakuláson a török uralom alatti és utáni időszakban esett át. A 18. század végén magyar, német, horvát csoportok telepedtek meg határában. A falu akkoriban közösségteremtő kohónak bizonyult. Nemcsak egységbe olvasztotta lakóit, hanem a környék jelentős településévé lépett elő. A mezőgazdasági ágazatok mellett (növénytermesztés, állattartás, erdei munkák) más mesterségek is meghonosodtak itt: hamuzsírfozós, hamuzsíregítés, üveghuta... Napjainkban hasonló rendeltetés vár rá. A falu mai lakói most is sokfelől érkeztek, meg kell tehát ismétlődnie a történelemnek, kohóként egybe kell olvasztania az itt élők változatos rétegeit.

A fennállás 800. évfordulója alkalmából 1983. augusztus 19-én és 20-án ünnepelt az egész falu, visszajöttek az elszármazottak, és érdeklődők népes csoportját calta ide az ünnepségek fáklyalángja. A településsel és tájegységével foglalkozó szakértők beszéltek a falu múltjáról. Csupán néhány nevet elengedő megemlíteni: dr. Eperjessy Ernő minisz-

teriumi tanácsos, dr. Lehmann Antal egyetemi docens, dr. Bezeredy Győző muzeológus, dr. Vargha Károly, a Zselic-bizottság vezetője. A művelődési házban elhangzott előadások a településtörténettel, a helyi gazdálkodással, a népcsoportokkal, a környező településekkel (Lukafa, Terecseny) foglalkoztak. Természetesen nemcsak a múlt kötötte le figyelmüket, hanem a mai életre is jutott az energiákból! A tudományos ülések, ünnepi aktusok sorozatát sport-, ügyességi, motorosverseny, disco, néprajzi kiállítás, fadaragások tárlata, pincklub avatása egészítette ki. Az ifjúsági klubot – mintegy jelképszerűen – társadalmi munkával alakították ki az egykori dézsmapincében... A 800 eltöltött esztendő ünnepi rendezvénysorozatát reggelig tartó bál zárta le. (Zóka László)

A szlovákiai nagykürtösi járásban Madách Imre Irodalmi és Kulturális Napok-at rendeztek 1983 szeptember és október hónapokban, a nagy dráma-költő születésének százhatvanadik, a Tragédia ősbemutatójának századik évfordulója alkalmából. Az egyes ünnepségeken részt vett a magyarországi Madách Emlékbizottság és Nógrád megye Tanácsának küldöttsége is. A megemlékezések során, a nagykürtösi művelődési házban szeptember 17-én a budapesti Madách Színház bemutatta Az ember tragédiáját. Szeptember 24-én pedig, járási irodalmi szeminárium keretében, dr. Praznovszky Mihály

(Salgótarján) és dr. Garay Ludovik (Pozsony) emlékezett meg a költő életéről és munkásságáról. Mindkét emlékműsor résztvevői megkoszorúzták az alsósztrégovai Madách-kúria parkjában elhelyezett síremléket, mely alatt a költő hamvai nyugszanak. A járásban vándorkiállítás keretében mutatták be a salgótarjáni Nógrádi Sándor Múzeum által összeállított és a járásnak adományozott kiállítási anyagot. A vándorkiállítást szeptember 24-én a lukanényei művelődési házban ünnepélyes keretek között nyitották meg, majd ezt követően irodalmi vetélkedőt tartottak Madách Imre életművének ismeretanyagából, a járás magyar fiataljai részére. A vetélkedőt az ipolynékyi csapat nyerte meg. (Hajdú Demeter Dénes)

ÜZEMÜNK ÉLETÉNEK EGY ÉVE

(1984. január 1.—december 31.)

címmel pályázatot hirdet. A pályázaton részt vehet minden állami vagy szövetkezeti termelő tevékenységet folytató üzem, gyár, gyáregység, illetve telephely. *A pályázaton csak az üzem dolgozóinak kollektív munkájával lehet részt venni.*

A pályázat célja, hogy a munkahelyek dolgozói az év folyamán az üzem egészére, vagy az üzemek valamilyen kisebb egységére (üzemrész, brigád) vonatkozólag krónikaszerűen nyomon kövessék, majd az év végével értékelően összegezzék, hogyan alakulnak az üzemek, illetve a dolgozók eredményei, gondoljai. Azaz

— egyfelől hogyan érintik a szóban forgó üzemet, *mint gazdálkodó-termelési egységet* az ország főbb gazdálkodási kérdései (pl. gazdaságirányítás, vállalati önállóság, termelési és értékesítési struktúra, jövedelmi-pénzügyi helyzet stb.), vagy éppenséggel mások meghatározóbbak számukra;

— másfelől, hogy hatnak ezek az *üzem dolgozóira* (pl. munkafeltételek, munkaszervezés, foglalkoztatottság, jövedelmek-keresetek alakulása stb.), hogyan ítélik meg az érdekeltek ezeket és menyiben tudják érdekeiket érvényesíteni.

Részegységekre vonatkozó pályamunkák ott is készülhetnek, ahol ilyenek az üzem egészére vonatkozóan már készülnek, de ezeknek — ugyanúgy, mint az üzemek egésze esetében — szintén tükrözniök kell, hogy az üzem szempontjából legfontosabb események, folyamatok, hogyan jelennek meg az illető kisebb egység dolgozóinak életében.

A pályamunkáknak reális arányban kell bemutatni az eredményeket és esetleges sikertelenségeket, valamint ezek okát, körülményeit. Az így elkészített pályamunkák képet adnak arról, hogy az 1984-es esztendő milyen következményekkel jár az üzemek egészére és különböző rétegeire, azaz hogyan élik meg ugyanazt a folyamatot a vezetők és beosztottak, munkások és értelmiségiek.

A dolgozó emberek üzemen belüli és azon kívüli élete nem választható el egymástól. A pályamunkák olyan mértékben térjenek ki a lakóhelyi körülményekre, amennyire az befolyásolja az üzemen belüli viszonyokat (pl. üzemen kívüli munkák és jövedelmek, ezek hatása az életmódra és az üzemi magatartásra, ingázás stb.).

A pályamunkák szakszerűen megalapozottak, hitelesek, mégis közérthetőek, olvasmányosak legyenek és a fontos események, tények ismertetése mellett ezek elemzésére, értékelésére helyezték a fő hangsúlyt. Jóllehet az üzemek elsősorban gazdasági egységek, a pályamunkák nemcsak a termelésről, hanem legalább ennyire a termelő emberről is adjanak képet, ehhez különböző értelmiségi és fizikai dolgozórétegek együttműködésére van szükség.

A pályamunkáknak terjedelmi korlátja nincs: tartalmazniok kell a szóban forgó üzem, illetve üzemrész, brigád pontos megjelölését. Beküldendőik három példányban 1985. április 15-ig, a Hazafias Népfrent budapesti, illetve megyei bizottságaihoz. A három példány közül egy a helyszínen marad, kettő pedig a pályamunkák elbírálásának céljait szolgálja. *A pályamunkák értékelésére és eredményhirdetésére 1985. első félévének végéig kerül sor.*

A pályamunkák kéziratként, zárt anyagként kezelendők, amelyeket bármilyen célra csak az üzemek hozzájárulásával, a forrás megjelölésével lehet felhasználni. Az értékelés és eredményhirdetés után a pályamunkák egy példánya a megyei múzeumokban, egy példánya pedig a Magyar Munkásmozgalmi Múzeumban kerül megőrzésre.

A pályamunkák készítésének segítésére azok az üzemek, amelyek részvételi szándékukat jelzik, a Hazafias Népfrent helyi szerveitől a pályázat hozzávetőleges tartalmára, készítésére és az elbírálás szempontjaira vonatkozó részletes tájékoztatót kaphatnak. Emellett szükség esetén ugyancsak a helyi népfrentbizottságon keresztül külső szakemberektől személyes útmutatást, konzultációlehetőséget is kérhetnek.

A pályázat díjai: (egyénenként)

„*Üzemünk élete 1984-ben*”: 2 db első díj 7000,— Ft, 3 db második díj 5000,— Ft, 5 db harmadik díj 3000,— Ft.

„*Brigádunk élete 1984-ben*”: 2 db első díj 4000,— Ft, 3 db második díj 3000,— Ft, 5 db harmadik díj 2000,— Ft.

A KISZ KB 5000 forintos különdíjat ajánl fel a legjobb ifjúsági pályamunka jutalmazására. Ezenkívül az érdemes munkák további erkölcsi, tárgyi elismerésben részesülnek.

Ára: 6 Ft

1984. 1

HONISMERET

Moldvai
magyar
asszony

